Rijnlands aanpak rivierkreeften door ecosysteemherstel in poldersloten

Martin Goosens

Hoogheemraadschap van Rijnland

Platform WOW – 30-10-2026

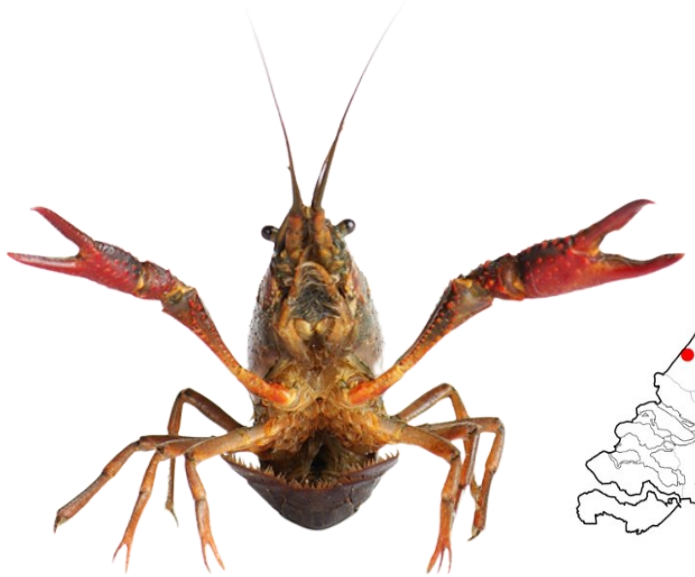

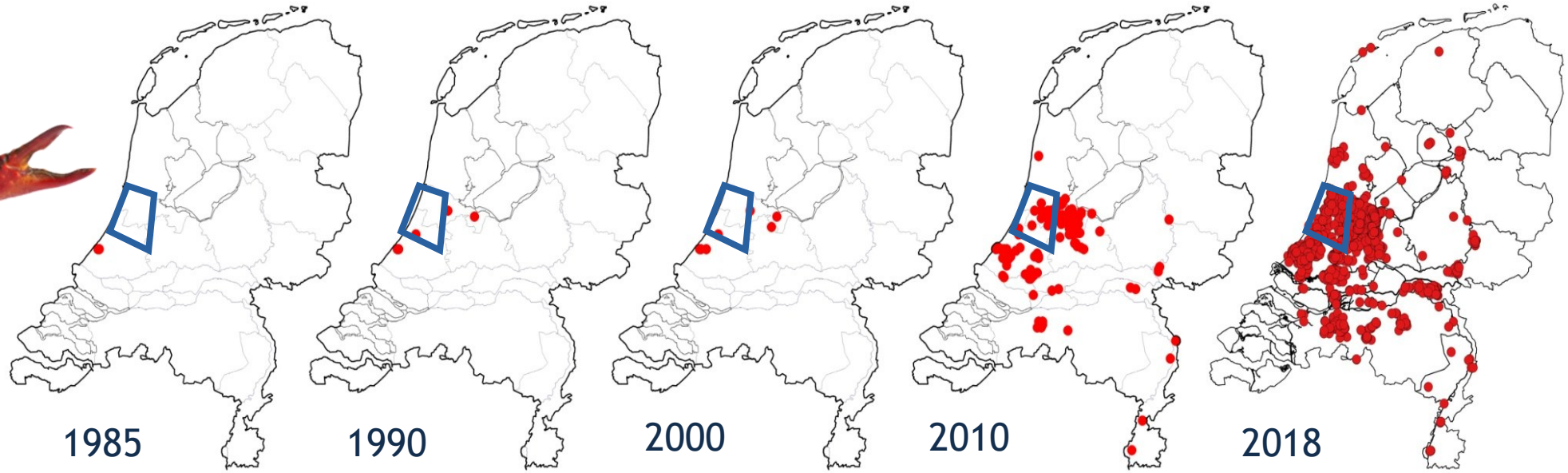
Foto: Bram Koese

Hoogheemraadschap van Rijnland

Het rode gevaar komt uit het westen

6 oktober 2018

Hoogheemraadschap van Rijnland

Rijnland: geen pilot wegvangen

- Beheersmaatregel LVVN: commerciële vangst
- Rond 2019 in NL: start diverse pilots beheersmatig wegvangen

- Afwegingen Rijnland
  - niet opnieuw wiel uitvinden
  - wegvangen geen duurzame maar wel dure aanpak
  - want eeuwigdurend

Bron: HH Schieland & Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van Rijnland

Wegvangen kosteneffectief?

- Eind 2023: kennisbijeenkomst specialisten
- Beheersmatig wegvangen werkt mits
  - intensieve uitvoering (>70% wegvangst per jaar)
  - herhaling nodig (2-3 jaar)
- Grove eerste indicatie kosten beheersmatig wegvangen
  - Rijnland: € 20-25 mln / jaar
- Nieuwe indicatieve kentallen → grove onderschatting kosten

Bron: HH Schieland & Krimpenerwaard

Hoogheemraadschap van Rijnland

Rijnlands afwegingen voor aanpak

- Natuurvriendelijke oevers → minder rivierkreeften
- Minder kans op graven holen
- Meer kans voor natuurlijke vijanden

- Toepasbaar voor groot deel Rijnlands beheergebied
- Inrichting en onderhoud van poldersloten
- Drieledig doel
  - Verbetering waterkwaliteit
  - Minder rivierkreeften
  - Perspectief ingelanden

Bron: HH Delfland

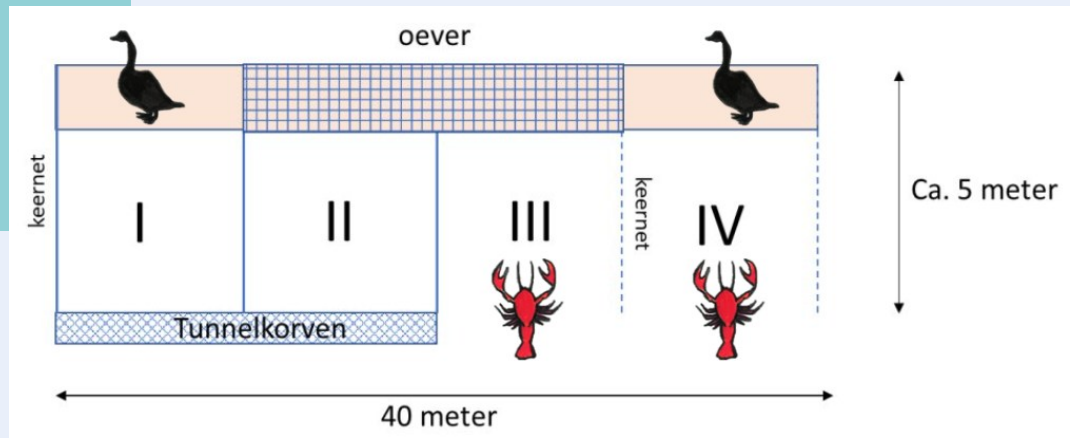
Pilot inrichting oever 2023-2025

- Polderpark Cronesteyn i.s.m. gemeente Leiden
- Adviseurs Haskoning & AT-KB

- Inrichting natuurvriendelijke oevers (NVO)
- Vraag 1: Effect inrichting op dichtheden rivierkreeften
- Vraag 2: Effect rivierkreeften en ganzen op nieuwe NVO

- Geen kick-start / vooraf geen wegvangst

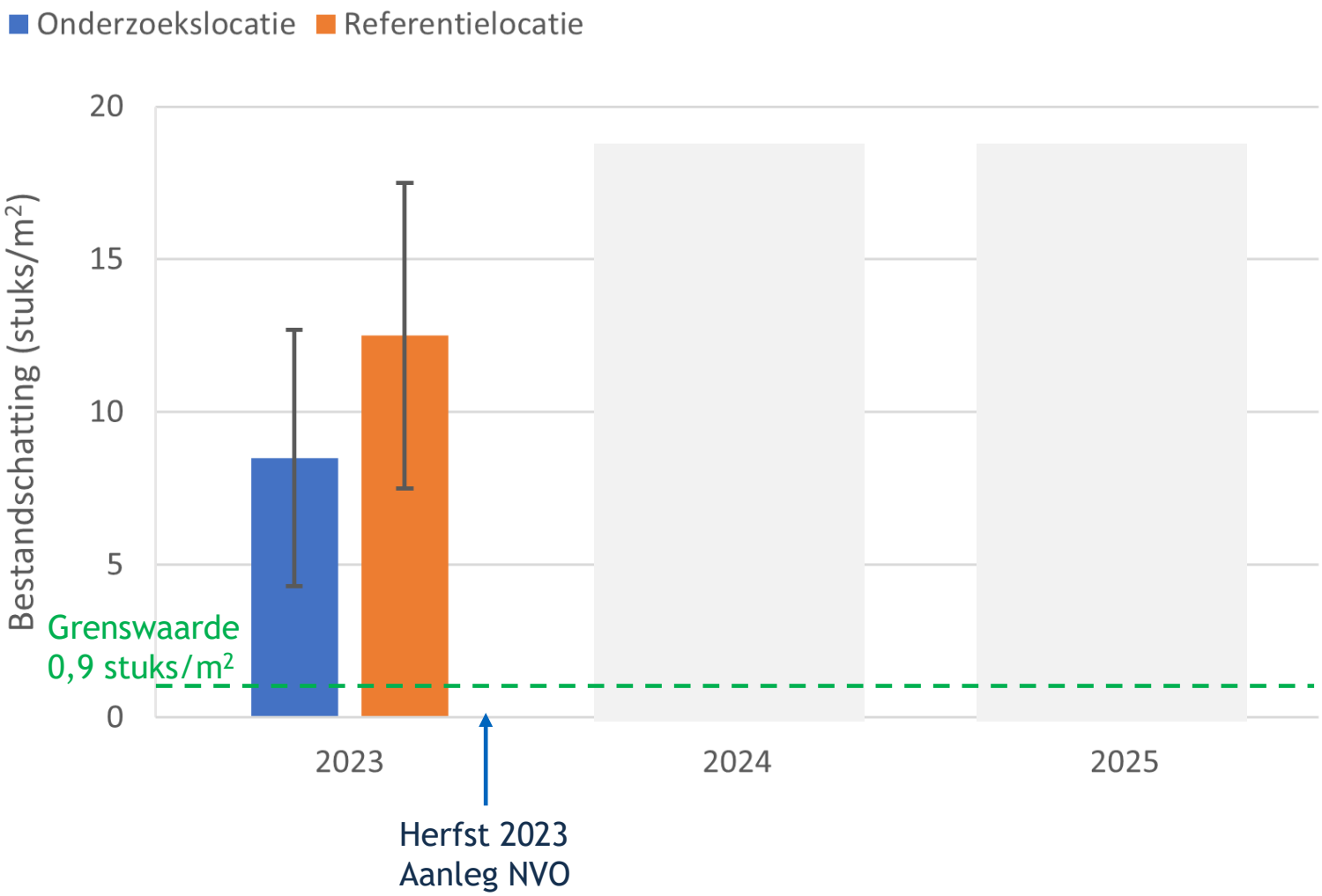

Hoogheemraadschap van Rijnland

Vraag 1: Effect inrichting op dichtheden rivierkreeften

- Voor inrichting NVO 2023
  - Hoge dichtheden
- Tussenresultaat 2024
  - Sterke afname → factor 6 a 7
  - Nog amper vegetatie-ontwikkeling NVO
- Eindresultaat 2025
  - Afname onderzoekslocatie zet door
  - Ook sterke afname referentielocatie

- Aanleg kostbaar
- Na 10 jaar: kosteneffectiviteit > wegvangen

Hoogheemraadschap van Rijnland

Vraag 2: Effect rivierkreeften en vogels op vegetatie

- Goede ontwikkeling oevervegetatie
- Beperkt effect: rivierkreeften < vogels
- Ondergedoken en drijvende watervegetatie blijft achter

- Onbedoeld derde variabele: vee
- Amper oevervegetatie c.q. oeverafkalving

- Vervolg onderzoek Universiteit Leiden → uitzet
- Hoornblad en blaasjeskruid slaan goed aan
- Krabbescheer minder

Veel aandacht voor pilotproject

vrijdag 7 februari 2025 Regio 11

BESTRIJDING Eerste resultaten met proeven tegen kreeftenplaag stemmen hoopvol

Natuurvriendelijke oever verjaagt de rivierkreeft

Bij natuurvriendelijk aangelegde oevers zitten zes tot zeven keer minder rivierkreeften dan bij steile oevers. Dat blijkt uit een memo van het hoogheemraadschap van Rijnland. Het zijn eerste resultaten van proeven tegen de invasieve diertjes in Leiden en Oud Ade, en rond Schiphol. Ook speciale lokvallen lijken effectief.

Binnert Jan Glastra

Leiden ■ De proef met geleidelijk aflopende, natuurvriendelijke oevers loopt sinds 2023 in het Leidse polderpark Cronesteyn, in samenwerking met de gemeente. Het idee erachter is dat de rode Amerikaanse rivierkreeften, die inheemse rivierkreeften verdringen en met hun vraat- en graafgedrag veel schade aanrichten, daarin minder makkelijk holen kunnen graven dan in steilere oevers. Daardoor hebben ze minder bescherming en kunnen vogels en vissen die wel een kreeftje lusten, er makkelijker bij.

Drempelwaarde

Dat lijkt te werken, blijkt uit de voorlopige resultaten die dijkgraaf en hoogheemraden maandag stuurden aan de verenigde vergadering (het waterschap-equivalent van een brief van B en W aan de gemeenteraad). Bij de minder steile oevers zitten zes tot zeven keer minder rivierkreeften. Het aantal dat er nog wel zit, nadert volgens het memo 'de drempelwaarde waarbij rivierkreeften geen negatief effect meer hebben op de ecologische waterkwaliteit, terwijl bij de steile oevers deze dichtheid tot de hoogst gemeten waarden in Nederland behoren.'

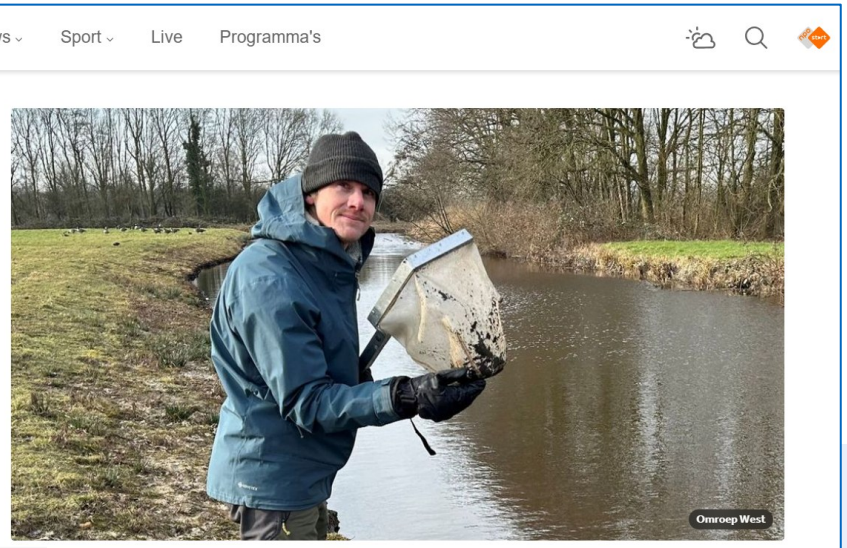
In de proef wordt ook onderzocht in hoeverre de aanwezigheid van rivierkreeften en ganzen effect heeft op de ontwikkeling van de planten

Onderzoekers en vissers in actie in p

bij de nieuwe oevers, maar daarove kan het hoogheemraadschap na niets met zekerheid zeggen. De en ste resultaten van vorig jaar wijzen wel op een negatief effect: ze eten er van.

Het onderzoek in het polderpar wordt dit jaar herhaald en mogelij ook daarna nog voortgezet.

In de Vroewevenspolder bij Ou Ade is de stekelige waterplant krab benscheer het onderwerp van studi in de strijd tegen (de gevolgen van rivierkreeften, samen met Universi teit Leiden. De eerste resultaten stei len terzijde voor zover het gaat en verbetering van de waterkwaliteit maar op het aantal rivierkreeften heeft het weinig effect. Het hoog heemraadschap merkt daarbij op dat er om te beginnen al relatief wei

NOS Nieuws Sport Live Programma's

Bestrijden Amerikaanse rivierkreeften groot succes + filmpje

KLIMAATVERANDERING · Fragment Radio · 01-06-2025 · leestijd 2 minuten ·

46170 keer bekeken · bewaren

In samenwerking met Omroep West

NOS Nieuws • Dinsdag, 13:38

Minder rivierkreeften door proef met natuurvriendelijke oevers in Leiden

Een proef in Leiden waarbij natuurvriendelijke oevers v
Amerikaanse rivierkreeft te bestrijden lijkt te werken. V
er bij deze oevers een stuk minder rivierkreeften aange

Maatregel overal toepasbaar?

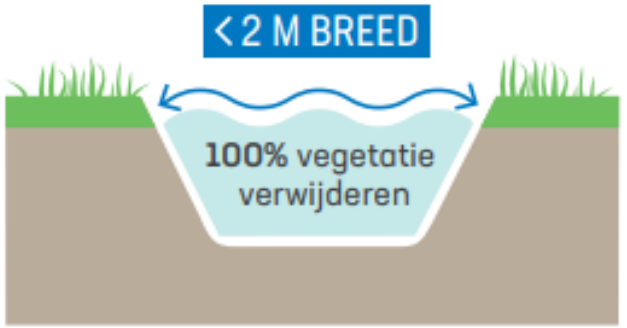
Hoogheemraadschap van Rijnland

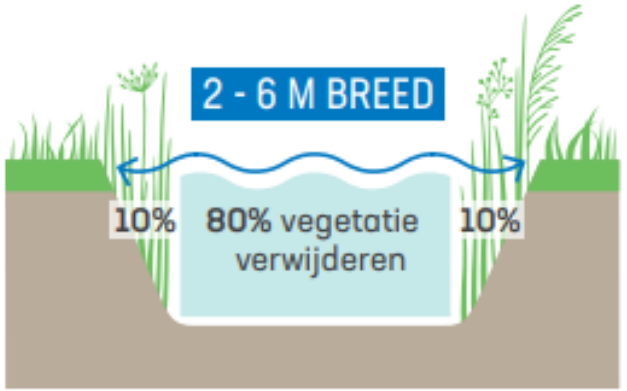
Pilot natuurvriendelijk onderhoud

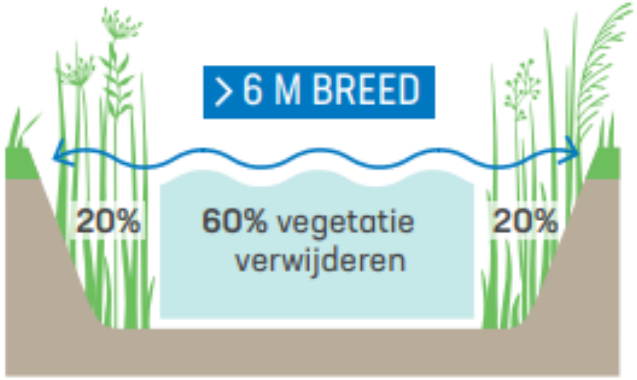

- Vraag 3: Effect van schonen watergang
  - Groene legger
  - Maaien ipv optrekken
  - Oeverprofiel handhaven
  - Minder schonen
- Minder kans op graven holen
- Meer kans voor natuurlijke vijanden
- Meer visbroed → vis

Hoogheemraadschap van Rijnland

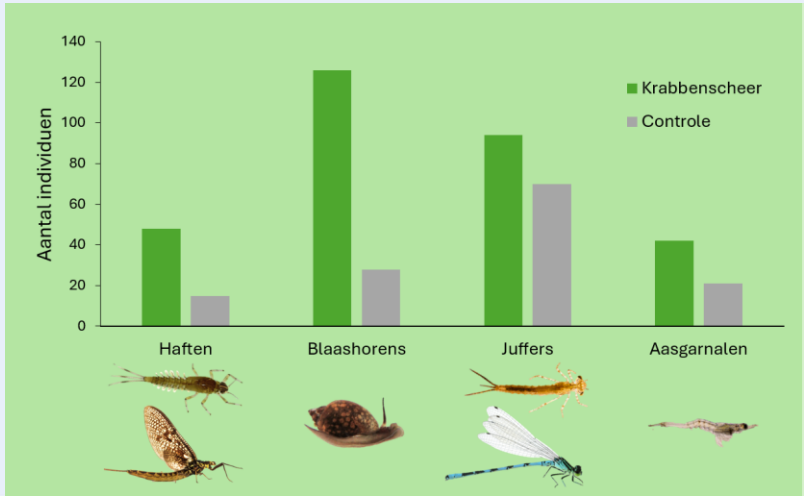
Polderlab Vrouwvenne - Oud-Ade

- Samenwerking Universiteit Leiden (CML)
- Meerjarig onderzoek uitzet krabbenscheer

- Geen verschil in aantal rivierkreeften
- Wel sterke verbetering ecologische waterkwaliteit

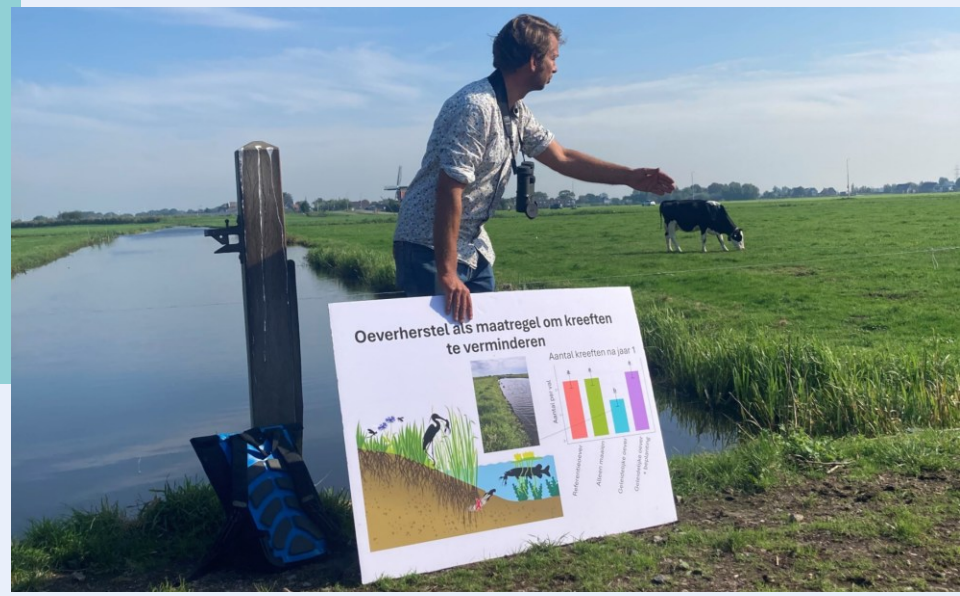

Polderlab Vrouwvenne - Oud-Ade

- Onderzoek onderhoud en inrichting oever (2025-2027)
  - Minimaal & maximaal beheer
  - NVO kaal & NVO plus

- Eerste resultaat
  - NVO kaal; 2x minder rivierkreeften dan overige varianten
  - Bevestiging resultaat Cronesteyn

Hoogheemraadschap van Rijnland

Conclusies en vervolg

- Effect natuurvriendelijke inrichting oevers
  - Sterke afname aantallen rivierkreeften
  - Ecosysteem aanpak werkt in poldersloten
  - Kostbaar, na 10 jaar break-even t.o.v. wegvangen

- Effect natuurvriendelijke onderhoud
  - Krabbenscheer: Effect waterkwaliteit > rivierkreeften
  - Bevestiging resultaat Cronesteyn

- Predatie vis op rivierkreeften in poldersloten (>2026)

Hoogheemraadschap van Rijnland

Stelling 1

- Het verminderen van graafmogelijkheden is de sleutel tot succes

Stelling 2

- Vergroting biodiversiteit is niet het doel, maar juist een middel om exoten te beheersen.

Hoogheemraadschap van Rijnland

Hoogheemraadschap van
Rijnland

droge voeten
schoon water

Volg ons op social media